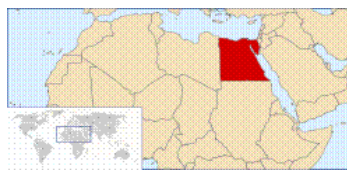

REPUBLICA ARABĂ EGIPT

Suprafața: 1.001.449 km²

Împărțire administrativă: 26 de guvernorate

Capitala: Cairo. Alt oraș important: Alexandria

Populația: 80.335 mii locuitori

Religia: musulmani sunniți (circa 90 %), creștini (10 % dintre care circa 9% aparțin Bisericii Copte).

Limbă oficială: araba

Monedă națională: lira egipteană

Ziua națională: 23 iulie (aniversarea revoluției din 1952)

Forma de guvernământ: republică parlamentară

Situația internă:

Deschiderea canalului Suez (1869) consacră rolul geostrategic al Egiptului. Disputa pentru controlul noului drum spre Asia dintre Imperiul Britanic, Imperiul Otoman și Franța se încheie la începutul primului război mondial când s-a instaurat protectoratul britanic. Independența (formală) a Egiptului față de Imperiul Britanic s-a realizat în anul 1922, când Egiptul este proclamat regat, sub conducerea regelui Fouad, urmat de fiul său, regele Faruk. În toată această perioadă, Marea Britanie menținea controlul militar și economic asupra Egiptului.

În 1928, Hassan Al-Banna întemeiază Mișcarea Fraților Musulmani care va deveni cu rapiditate una din principalele entități militante pentru încetarea ocupației britanice și reforma statului pe baza principiilor dreptului canonic islamic.

La 22 martie 1945 ia ființă Liga Statelor arabe, Egiptul fiind unul dintre cei 7 membri fondatori.

La 23 iulie 1953, regele Faruk al Egiptului a fost detronat, în urma loviturii militare de stat antimonarhice, conduse de Gamal Abdel Nasser. Egiptul a fost proclamat „Republică suverană, angajată pe calea revoluției antiimperialiste și antifeudale”. Prim ministru (1954-1956) și președinte (1956-1970) al Republicii Arabe Egipt, Gamal Abdel Nasser a naționalizat Canalul Suez (26 iulie 1956), provocând agresiunea franco-britanico-israeliană împotriva Egiptului („Criza Suezului”), octombrie - noiembrie 1956). S-a apropiat într-o perioadă de Moscova și a gestionat eficient crizele în care a fost implicat Egiptul. Tot el este inițiatorul proiectului Republicii Arabe Unite (Egipt, Siria și Yemen) înființată în 1958 și destrămată în 1961.

Frățiile Musulmane au trecut la exercitarea de presiuni constante și ascendente asupra regimului republican, căruia îi cer imperativ elaborarea unei noi constituții a țării inspirată și bazată pe criteriile și normele legii islamice. Față de refuzul lui Gamal Abdel Nasser de a satisface aceste revendicări, Frățiile Musulmane organizează o tentativă nereușită de asasinare a șefului statului care, prin represalii, ordonă scoaterea Frățiilor în afara legii.

În perioada următoare, Egiptul a participat atât la doilea război arabo-israelian, alături de Siria (5-10 iunie 1967- „Războiul de șase zile”) cât și la al treilea (octombrie 1973 - „Războiul din Ramadan” sau „Războiul de Yom Kippur”) alături de armata siriană, trupe irakiene, efective palestiniene și combatanți ai Frățiilor Musulmane.

Egiptul a devenit permanent un factor de stabilitate, după ce Anwar El-Sadat (președinte al Egiptului din 1970) a preluat atât inițiativa unui plan de pace cu Israelul, cât și a coordonării eforturilor de rezolvare a problemei palestiniene și restaurarea drepturilor palestinienilor. A reorientat politica externă a Egiptului către S.U.A și a încheiat pacea cu Israelul, semnând cu premierul israelian, Menahem Begin, „Acordul de la Camp David” (1978). Puternic iritată de pacea încheiată, lumea arabă a decis excluderea Egiptului din calitatea de membru al Ligii Statelor Arabe și mutarea sediului acesteia de la Cairo la Tunis (1979). În 1989, Egiptul își recapătă locul în cadrul organizației regionale arabe.

„Frățiile Musulmane” în perioada lui Anwar El-Sadat au avut parte de un statut tolerant până în 1981, când în urma unor manifestări violente cu caracter confesional în care ținta a constituit-o minoritatea creștină coptă, președintele dispune scoaterea mișcării în afara legii. În același an, la 6 octombrie în timp ce asista la parada militară prilejuită de comemorarea războiului din 1973, un comano condus de locotenentul Khalid Islambouli, membru al organizației fundamentaliste teroriste Takfir Wa Hegra - o ramură a „Fraților Musulmani” - Sadat este ucis, conducerea statului fiind preluată de Hosni Mubarak.

Sub guvernarea acestuia, statutul „Fraților Musulmani” revine la starea anterioară, în care aceștia sunt tolerați, fără a fi însă recunoscuți ca partid politic și în 1987 aceștia participă la alegerile legislative recurgând la subterfugiul prezentării propriilor candidați sub eticheta formațiunii politice de orientare marxistă “Partidul Socialist al Muncii”, formând o grupare parlamentară minoritară.

Egiptul a fost, după Tunisia, a doua țară arabă care a cunoscut izbucnirea, efectele „Primăverii arabe” și a îndepărtat de la putere un regim totalitar.

La 25 ianuarie 2011 a izbucnit revoluția în *piața Tahrir* (Piața Libertății) din capitala egipteană Cairo și în 11 februarie 2011, președintele Hosni Mubarak a renunțat după 30 de ani de exercițiu prezidențial, la prerogativele puterii. A fost instalat la conducerea statului, în urma unor alegeri generale, El- Morsi, susținut de Frăția Musulmană. Noul președinte a trecut la aplicarea unor măsuri austere de islamizare forțată a societății și a instituțiilor statale care au generat o puternică stare de scindare în societatea egipteană și a provocat tulburări violente fără precedent în istoria modernă a acestei țări. După un an de guvernare, în vara anului 2013, comandantul armatei egiptene, mareșalul Abdel Fattah El-Sissi a ordonat intervenția armatei pe eșichierul politic. Președintele Morsi a fost arestat și se află, astăzi, în proces judiciar pentru înaltă trădare și conspirație, iar mișcarea Frățiilor Musulmane a fost declarată organizație teroristă și scoasă în afara legii. După o perioadă de administrare tranzitorie a țării, este adoptată o nouă constituție, iar la 3 iunie 2014 sunt organizate noi alegeri prezidențiale adjudecate de Abdel Fattah El-Sissi, instalat, la 8 iunie, ca președinte al statului.

Această cotitură fundamentală nu a adus, însă și pacea socială internă, Egiptul fiind confruntat cu o puternică rezistență clandestină armată din partea Frățiilor Musulmane și a altor grupări teroriste, care acționează atât în interiorul propriu-zis al țării, cât și în Peninsula Sinai.

Noua conducere de la Cairo beneficiază de susținerea monarhiilor arabe din Golf și de susținerea principalilor actori politico-militari internaționali.

Situația din Egipt prezintă un grad foarte ridicat de risc. Nordul peninsulei Sinai și zonele izolate de la frontierele cu Sudanul, Libia și Israel prezintă o stare precară de securitate și pericol permanent de răpire și atacuri armate.

Relațiile diplomatice cu România

Primele contacte diplomatice oficiale dintre România și lumea arabă, respectiv cu Egiptul, datează din perioada lui Alexandru Ioan Cuza, când a fost deschisă Agenția Diplomatică a Principatelor Unite la Cairo.

În aprilie 1906, la Cairo au fost deschise Agenția Diplomatică și Consulatul General ale României.

Necesitățile de asistență a afacerilor și transporturilor maritime comerciale, concomitent cu dezvoltarea prezenței românilor în țările Maghrebului au determinat deschiderea, în perioada interbelică a viceconsulatelor onorifice de la: Cairo (16 noiembrie 1921), Alexandria (1 octombrie 1925), Port-Said (16 iunie 1929) și a Consulatului General Român de la Alexandria (1928).

În mai 1925, România a acreditat primul însărcinat cu afaceri al Egiptului la București, în persoana lui Izzet Choucry Bey.¹ Doi ani mai târziu, în 1927 are loc ridicarea nivelului de reprezentare a statului român la Cairo și transformarea Agenției Diplomatice în Legația României la Cairo.

Un alt moment important în evoluția relațiilor diplomatice cu Egiptul l-a constituit acreditarea la București, la 26 ianuarie 1928, a primului trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Egiptului, în persoana diplomatului Abdel Azim Rached Pacha.

În perioada decembrie 1941 - aprilie 1947, relațiile diplomatice dintre România și Egipt au fost întrerupte, ca urmare a hotărârii părții egiptene.

În 1941, România era angajată, alături de puterile Axei, în războiul împotriva Puterilor Aliate, iar o parte a membrilor misiunilor diplomatice ale acestora de la București au fost retrași la Cairo, iar alții la Ankara. Emisari „secreți” ai opoziției democratice din România au fost trimiși la Cairo din partea lui Iuliu Maniu și a altor fruntași politici - cu știrea conducătorului statului, mareșalul Ion Antonescu - pentru negocieri cu reprezentanții Mării Britanii și ai Statelor Unite.

În același timp, Secția România a Serviciului Operațiunilor Executive Speciale a Intelligence Service-ului avea unul din birouri la Cairo.

În 1947 (2 aprilie) au fost restabilite relațiile diplomatice cu Regatul Egiptului. La 1 aprilie 1957, misiunea diplomatică română în Egipt și misiunea diplomatică egipteană în România au fost ridicate la rangul de ambasade. La Alexandria funcționa un Consulat General al României.

Ambasadele celor două țări sunt menținute la același nivel funcționează neîntrerupt.

În procesul de încheiere a păcii cu Israelul, un rol important l-a avut vizita efectuată în România de președintele Anwar El-Sadat din octombrie 1977. În drum spre Teheran, unde avea programată o vizită și întâlniri oficiale cu prietenul său, șahișahul Reza Pahlavi Aryahmer al Iranului, Anwar El-Sadat a făcut o escală în România. Întâlnirea cu Nicolae Ceaușescu s-a desfășurat la Castelul Peleş din Sinaia. Discuțiile pe care le-au purtat Anwar El-Sadat și Nicolae Ceaușescu ar putea fi sintetizate în aceea că liderul egiptean a dorit să-și alunge orice umbră de îndoială cât privește șansele de reușită ale acțiunilor derulate în vederea obținerii primului acord de pace a arabilor cu Israelul.

Bazându-se pe propriile inițiative pe lângă premierul israelian și reacțiile pozitive ale acestuia la sugestiile care-i fuseseră avansate, Ceaușescu l-a încurajat pe președintele egiptean să-și continue drumul pentru obținerea păcii: „Da, Israelul este gata și este dispus să încheie pacea cu egiptenii!” - a declarat Ceaușescu.

Un an mai târziu, la 17 septembrie 1978, la Camp David, Anwar El -Sadat, în numele Egiptului, Menachem Begin, în numele Israelului și Jimmy Carter, ca supervisor și mediator, își pun semnătura pe cele două documente care aveau să fie cunoscute drept „Acordurile de la Camp David”: „Acordul -Cadru pentru stabilirea păcii în Orientul Mijlociu” și, ulterior, la 26 martie 1979, „Tratatul de Pace între Egipt și Israel”, România având un rol important în medierea și încurajarea pășilor semnatare a acestor acorduri.

ANCI și Republica Arabă Egipt

În vederea marcării a 110 ani de la deschiderea primului Consulat onorific la Cairo, ANCI a inițiat și implementat în 2016 programul cultural *Consonanțe*, care în mai 2017 se va desfășura în Egipt în cadrul programului *România. Maramureșul în lume: imagine, cultură, spiritualitate*.

Bibliografie::

- www.mae.ro
- *Noul Orient Mijlociu între “primăvara arabă” și “haosul constructiv”*. autori : Dumitru Chican și Emanuel Peterliceanu- Editura Proema, 2013
- *Istoria relațiilor diplomatice româno-arabe*, autor Emanuel Peterliceanu -Editura Proema, 2014
- *Dă'ish sau Jihadul de lângă noi*, autor Dumitru Chican – Editura Proema, 2015